

Nákupná politika

Palmo(jadro)vého oleja

Lidl Slovenská republika, s.r.o. • Stav 01.03.2024

NA CESTE
K LEPŠIEMU
ZAJTRAJKU

Obsah

Naša zodpovednosť za surovinu palmo(jadro)vého oleja	2
Východiskové údaje a fakty	4
<hr/>	
Náš záväzok	9
<hr/>	
Uprednostnenie palmo(jadro)vého oleja ako kritickej suroviny a pochopenie dopadov	11
Zvýšenie transparentnosti prostredníctvom mapovania dodávateľov	13
Trvalo udržateľnejší palmo(jadro)vý olej ako štandard s organizáciou RSPO	14
Podpora alternatív v sortimente	17
Podpora indonézskych pestovateľov palmového oleja prostredníctvom FONAP	18
Slovník pojmov	20
<hr/>	
Zdroje a odkazy	23
<hr/>	
Odkazy na fotografie	26

Naša zodpovednosť za **surovinu** **palmo(jadro)vého oleja**

Naša zodpovednosť za surovinu palmo(jadro)vého oleja

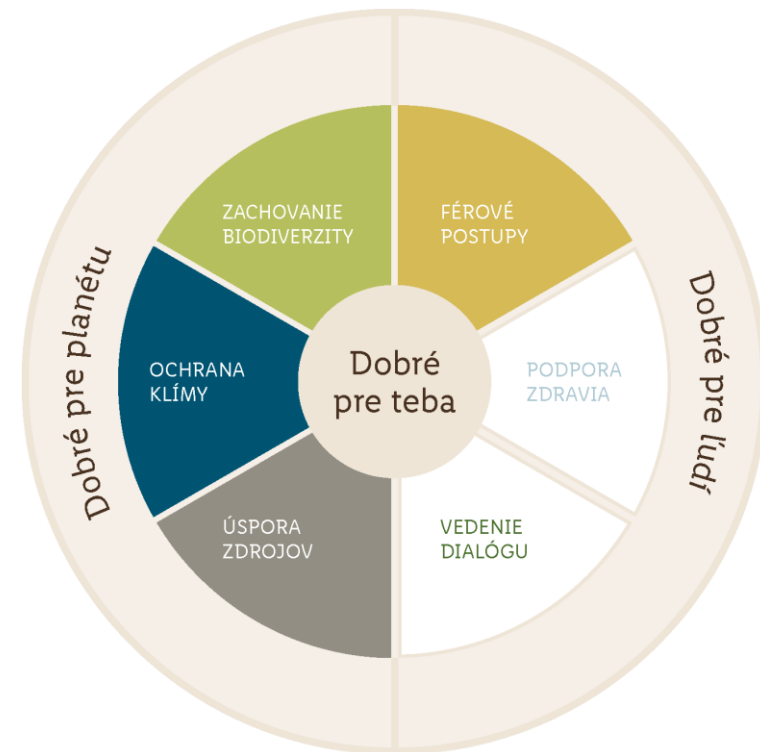
Pre spoločnosť Lidl je trvalá udržateľnosť jedným z hlavných strategických cieľov na ceste k lepšiemu zajtrajšku. Preberáme zodpovednosť všade tam, kde naše činy ovplyvňujú ľudí a životné prostredie. Zodpovedné konanie je náš spôsob, ako každý deň znovu plniť náš prísľub kvality a zaistiť tak našu spoločnosť do budúcnosti.

Na tomto základe sme vyvinuli našu CSR stratégiu. Tým dávame našej požiadavke na zodpovedné konanie jasný smer. Naše spoločné a rozsiahle chápanie trvalej udržateľnosti zahŕňa šesť strategických základných tém: „Šetriť zdroje“, „Chrániť klímu“, „Rešpektovať biodiverzitu“, „Férový obchod“, „Podporovať zdravie“ a „Viesť dialóg“. Týmto popisujeme, ako v Lidli chápeme svoju zodpovednosť za životné prostredie, ľudí a našich zákazníkov.

Naša zodpovednosť za surovinu palmo(jadro)vého oleja

Palmový olej je vďaka svojim priaznivým vlastnostiam bežne používanou zložkou. V rôznych množstvách tvorí súčasť aj mnohých výrobkov našich privátnych značiek, okrem iného pečiva a sladkostí, kozmetiky alebo čistiacich prostriedkov. Napriek tomu so sebou palmový olej prináša pri pestovaní a spracovaní aj mnoho rizík. Keďže je ho v našich Lidl produktoch často nemožné alebo nevhodné úplne nahradiť, je naším jasným zámerom narábať s touto surovinou veľmi starostlivým spôsobom. Prostredníctvom cielených opatrení v hodnotovom reťazci palmového oleja môže spoločnosť Lidl pozitívne prispieť k štyrom strategickým oblastiam zamerania: „šetrné využívanie zdrojov“, „ochrana klímy“, „zachovanie biodiverzity“ a „férový obchod“.

Naša medzinárodná CSR stratégia v spoločnosti Lidl

Východiskové údaje a fakty

Východiskové údaje a fakty k palmo(jadro)vému oleju

Vďaka svojej vysokej výnosnosti a všestrannému využitiu patria palmy olejné v súčasnosti medzi najviac pestované olejnaté rastliny na svete. Z dužiny plodov palmy olejnej sa vyrába palmový olej, z jadier plodov sa získava palmojadrový olej. Podľa štúdie Medzinárodného inštitútu pre trvalo udržateľný rozvoj (IISD) sa 72 percent celosvetovo vyprodukovaného palmo(jadro)vého oleja využíva v potravinárstve, 18 percent sa nachádza v kozmetických výrobkoch, prácich prostriedkoch, sviečkach alebo tvorí súčasť priemyselných mazív. Zvyšných desať percent sa využíva ako bioenergetický zdroj.¹

Palmo(jadro)vý olej poskytuje rozličné možnosti využitia

40 kg

**oleja sa získa
z jednej palmy
olejnej za rok.**

Palmo(jadro)vý olej je vďaka svojim prirodzeným vlastnostiam mimoriadne všestrannou a efektívne využiteľnou surovinou, ktorá tvorí súčasť potravín a potravinám podobných produktov (Near Food). Jedna palma olejná tak ročne vyprodukuje okolo 40 kilogramov oleja, vďaka čomu dosahuje najvyšší výnos v porovnaní s inými zdrojmi rastlinného oleja.²

Plocha potrebná na výrobu jednej tony oleja

¹ IISD: Global Market Report. Palm Oil, 2019.

² WWF: Oleju na stope, 2016.

V priemernom supermarkete obsahuje cca 50 percent produktov palmo(jadro)vý olej. Na nasledujúcom obrázku sú názorne vysvetlené všestranné možnosti využitia produktov palmo(jadro)vého oleja:

Palmový olej:

 › Z **dužiny**, ktorá má žltkastú až oranžovú farbu, sa vyrába palmový olej.

 › Surový palmový olej sa získava **vylisovaním plodov** a následne sa **spracúva v rafinériách** na ďalšie využitie.

 › Palmový olej sa používa aj v margarínoch, polotovarových výrobkoch, pečive alebo sladkostiach. Palmový olej sa navyše používa aj na výrobu sviečok, kozmetiky či pracích prostriedkov.

Palmojadrový olej:

 › Z **jadier bohatých na tuky** olejnatých plodov sa získava bielo-žltý palmojadrový olej.

 › Jadrá sa získavajú z vylisovaných palmových plodov a musia sa následne **vysušiť**. V olejovom mlecem líse sa potom jadrá pri pôsobení tepla **pomeľú a vylisujú**, vďaka čomu sa z nich získa olej.

 › Palmojadrový olej sa využíva predovšetkým v chemických, kozmetických a čistiacich prostriedkoch.

Frakcie palmo(jadro)vého oleja:

 › Palmový olej aj palmojadrový olej je možné rozložiť na pevné a tekuté zložky, takzvané **frakcie palmo(jadro)vého oleja**.

 › Frakcie palmo(jadro)vého oleja slúžia najmä ako súčasť jedlých a fritovacích olejov, margarínov, ako aj sladkostí.

Deriváty palmo(jadro)vého oleja:

 › V rámci ďalšieho spracovania **frakcií palmo(jadro)vého oleja** sa nakoniec získavajú **deriváty palmo(jadro)vého oleja** vo forme oleochemických produktov.

 › Deriváty palmo(jadro)vého oleja sa používajú najmä v kozmetike a čistiacich prostriedkoch.

Prudký nárast celosvetovej produkcie palmo(jadro)vého oleja

Vďaka všestranným možnostiam využitia palmo(jadro)vého oleja sa prirodzene zvýšil aj dopyt po tejto surovine. Ročný objem produkcie palmo(jadro)vého oleja sa medzi rokmi 2002 až 2021 celosvetovo viac ako stornásobil a v súčasnosti dosahuje hodnotu 76 miliónov ton.³ Z toho iba necelých 20 percent pochádza z trvalo udržateľnej produkcie.⁴ Viac ako 80 percent celosvetovo vyprodukovaného palmo(jadro)vého oleja pochádza z Indonézie a Malajzie. Ďalšími významnými pestovateľskými krajinami sú Thajsko, Kolumbia a Nigéria. V rokoch 2001 až 2015 bolo na celom svete nahradených 10,5 milióna hektárov lesov plochami na pestovanie palmy olejnej.⁵ Rozloha území určených na pestovanie palmy olejnej tak v súčasnosti zaberá 1,5 percenta ornej pôdy na svete. To zodpovedá ploche približne 23 miliónov futbalových ihrísk.

Ekologické riziká produkcie palmo(jadro)vého oleja

Veľkoplošná produkcia palmo(jadro)vého oleja je jednou z príčin znižovania biodiverzity a prispieva ku klimatickým zmenám. Príčinou je nielen veľká rozloha poľnohospodárskych plôch, ale aj spôsob pestovania a produkcie. Plantáže na pestovanie palmy olejnej často vznikajú vypaľovaním a kľčováním pralesov a iných vzácnych ekosystémov. V Indonézii sa plantáže zakladajú aj na rašeliniskách,

³ USDA: Palm Oil Explorer, 2021.

⁴ Fórum trvalo udržateľnej produkcie palmového oleja: What is palm oil

⁵ Svetové ekonomické fórum: Forests, Food Systems and Livelihoods, 2021.

ktoré sú cenným prostriedkom na zachytávanie CO₂. Okrem iného tak dochádza k strate biotopov pre rôzne druhy rastlín a živočíchov – mnohé z nich sú pritom na červenom zozname.⁶ Vypaľovaním pralesných plôch sa vo veľkom uvoľňujú CO₂ a sadze, ktoré ohrozujú okolité obyvateľstvo a kvalitu ovzdušia.⁷ V dôsledku toho odlesňovanie zintenzívňuje klimatické zmeny (pozrite si [>Nákupná politika bez odlesňovania](#)). Plochy získané na pestovanie palmo(jadro)vého oleja sa často obhospodarujú ako monokultúry, ktoré sú čoraz viac napádané škodcami. Kvôli tomu sa používajú prípravky na ochranu rastlín a hnojivá. Tie zasa znečisťujú pôdy a kontaminujú podzemné vody – vrátane okolitých ekosystémov.⁸

Sociálne výzvy pri produkcii palmo(jadro)vého oleja

Ak sa má pôda premeniť na plantáže slúžiace na produkciu palmo(jadro)vého oleja, môže dochádzať ku konfliktom o pôdu alebo dokonca násilnému zaberaniu pôdy drobným producentom palmového oleja a komunitám pôvodného obyvateľstva. Keďže tie sa nedokážu dostatočne legálne brániť, môže pritom dochádzať k ochudobňovaniu a ohrozeniu domorodých komunít. Na jednej strane ich živobytie často závisí od danej pôdy a na strane druhej nie sú ekonomicky konkurencieschopné v porovnaní s veľkými plantážami. To sa prejavuje aj tým, že certifikovaných je iba päť percent plôch obrábaných

drobnými farmármi. Pretože často nemajú prostriedky a zdroje potrebné na certifikáciu.⁹

Pri obrábaní plantáží na produkciu palmového oleja je zároveň ohrozené zdravie pracovníkov. Často chýba potrebná bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci, napr. pri narábaní s pesticídmi alebo pri fyzicky namáhavom zbere plodov palmy olejnej.

Na prácu na palmových plantážach sa zvyčajne využívajú sezónni pracovníci a pracovníci z radov imigrantov, ktorých najímajú organizovaní náboroví agenti.¹⁰ Často dochádza k obchádzaniu pracovno-právnych noriem, imigranti sú zamestnávaní bez platných pracovných zmlúv, nevyplácajú sa zákonom stanovené minimálne mzdy alebo sa zneužíva ťažká životná situácia pracovníkov. Významnú úlohu tu zohrávajú štrukturálne príčiny, ako je chudoba a nedostatočné zdravotné a úrazové poistenie, ktoré ešte viac zhoršuje produkcia palmo(jadro)vého oleja. Rodičia, ktorí sú chorí a nemôžu pracovať, často posielajú na plantáž svoje deti, aby zabezpečili rodine nevyhnutný príjem. V takých prípadoch musia potom deti plniť náročnú prácu namiesto rodičov. V dôsledku toho je na plantážach často veľkým neuhom detská práca.

⁶ IUCN: Palm oil and biodiversity, 2018.

⁷ Greenpeace: Palm oil

⁸ Fairtrade: Faires Palmöl

⁹ Fairtrade: Faires Palmöl

¹⁰ Earthworm: Insights into recruitment costs [...] in the palm oil industry in peninsular Malaysia, 2019.

Ťažká práca ohrozuje zdravie a vzdelanie detí.¹¹

Ďalšie informácie k téme ľudských práv pri výrobe produktov zo sortimentu Lidl nájdete v našej [> Nákupnej politike Ľudské práva.](#)

¹¹ Amnesty International: The great palm oil scandal, 2016.

Náš záväzok

Náš záväzok trvalo udržateľnejšej produkcie palmo(jadro)vého oleja

V spoločnosti Lidl sme sa v rámci našej stratégie získavania surovín na viacerých úrovniach zaviazali k zodpovednejšej a trvalo udržateľnejšej produkcii palmo(jadro)vého oleja. Podrobnosti o stratégii získavania surovín spoločnosti Lidl nájdete v našich [> Zásadách nákupu surovín](#).

Snažíme sa pritom dosiahnuť dva ciele: Chceme zlepšiť pracovné aj životné podmienky zamestnancov v pestovateľských krajinách a usilovať sa o ekologickejší spôsob pestovania.

Aby sme dosiahli naše ciele, spolupracovali sme s externými zainteresovanými stranami na vývoji komplexnej stratégie založenej na nasledujúcich štyroch pilieroch.

Od konca roka 2022 už získavame našu kritickú surovinu palmo(jadro)vý olej trvalo udržateľnejším spôsobom.

Zaoberáme sa rizikami v našich dodávateľských reťazcoch, nakupujeme certifikovaný palmo(jadro)vý olej a zavádzame alternatívne procesy aj zmeny smerujúce k zlepšeniu situácie pri pestovaní palmy olejnej.

1 Pochopenie dopadov

Identifikujeme riziká v dodávateľských reťazcoch a vytvárame transparentné podmienky.

2 Stanovenie štandardov

Všetok palmo(jadro)vý olej, ktorý spotrebujeme, podlieha certifikácii.

3 Podporovanie alternatív

Podporujeme udržateľnejšie alternatívy v našom sortimente a znižujeme nákup kritických surovín.

4 Presadzovanie zmien

Zapájame sa do viacstranných iniciatív a medzinárodných projektov.

Uprednostnenie palmo(jadro)vého oleja ako kritickej suroviny a pochopenie dopadov

Na prijatie cielených a efektívnych opatrení sme vykonali rozsiahlu analýzu rizík v oblasti nášho sortimentu a spolu s našimi zainteresovanými partnermi, ako aj externými odborníkmi sme identifikovali suroviny, ktoré sú pre nás kriticky dôležité.

Prehľad našich kriticky dôležitých surovín

Riziká v dodávateľskom reťazci palmo(jadro)vého oleja, najmä v pestovateľských krajinách

Dodávateľské reťazce spoločnosti Lidl sú tvorené dodávateľmi s celosvetovou produkciou. Naše analýzy potvrdzujú, že palmo(jadro)vý olej je jednou z našich kriticky dôležitých surovín so sociálnymi aj environmentálnymi rizikami vyskytujúcimi sa v celom dodávateľskom reťazci – no najmä počas jeho úvodnej fázy v pestovateľských krajinách. Naša analýza rizík definuje východiskový bod na vytváranie ďalších opatrení a udáva pre nás smer, ktorým sa musíme uberať, aby sme našim produktom s obsahom palmo(jadro)vého oleja dodali skutočne trvalo udržateľný charakter.

Ďalšie podrobnosti o našej rozsiahlej analýze rizík nájdete v našich [> Zásadách nákupu surovín](#).

Podľa **prvého piliera** našej stratégie získavania surovín zisťujeme ekologické a sociálne riziká v našich dodávateľských reťazcoch.

V jednotlivých krajinách tvoriacich dodávateľský reťazec palmo(jadro)vého oleja sme zistili nasledujúce riziká:

Sociálne riziká

Detská práca	Pobrežie Slonoviny, Nigéria
Nútená práca	Indonézia, Malajzia, Thajsko
Práva pracovníkov	Indonézia, Kolumbia, Malajzia
Diskriminácia	Guatemala, Indonézia, Papua Nová Guinea

Ekologické riziká

Biodiverzita	Ekvádor, Indonézia, Papua Nová Guinea
Klimatická zraniteľnosť	Indonézia, Malajzia, Thajsko
Využívanie pôdy a odlesňovanie	Indonézia, Malajzia, Thajsko
Ohrozenie vôd	Indonézia, Nigéria, Thajsko
Znečistenie ovzdušia	Indonézia, Malajzia

Zvýšenie transparentnosti prostredníctvom mapovania dodávateľov

Spoločnosť Lidl tvrdo pracuje na neustálom zdokonaľovaní transparentnosti svojich dodávateľských reťazcov palmo(jadro)vého oleja. V rámci každoročného prieskumu dodávateľov, takzvaného mapovania dodávateľov, kontrolujeme, či naši dodávatelia dodržiavajú nami definované predpisy platné pre palmo(jadro)vý olej a dokumentujeme pritom dosiahnutý pokrok. Na tento účel zaznamenávame v maximálnom možnom rozsahu presné množstvá, stav certifikácie a krajiny pôvodu. Vďaka tomu získavame prehľad o tom, ktorý palmo(jadro)vý olej potenciálne pochádza z rizikových oblastí – a môžeme tak cielene osloviť našich konkrétnych dodávateľov.

Toto monitorovanie sa vykonáva každoročne s pomocou externých poskytovateľov služieb a pomáha spoločnosti Lidl kontrolovať plnenie cieľa v oblasti surovín, ktorým je ponúkať do konca roka 2022 100 percent palmo(jadro)vého oleja s certifikáciou organizácie RSPO. Ak sa v rámci nášho každoročného monitorovania zistia akékoľvek nedostatky, nákupné oddelenie ich bude riešiť s danými dodávateľmi a určí podrobný akčný plán na dosiahnutie cieľov.

Práca organizácií, ktoré stanovujú potrebné normy, ako napríklad Okrúhly stôl pre trvalo udržateľnú produkciu palmového oleja (Round Table on Sustainable Palm Oil – RSPO) a príslušné systémy spätnej vysledovateľnosti taktiež poskytujú spoľahlivú transparentnosť v oblasti dodávateľských reťazcov.

Objemy palmo(jadro)vého oleja zistené prostredníctvom mapovania našich dodávateľov sa agregovane vyhodnocujú v závislosti od typu a modelu dodávateľského reťazca RSPO v súhrnnej správe pre spoločnosť Lidl Slovenská republika. Ako dlhoročný člen organizácie RSPO túto súhrnnú správu (pod názvom Annual Communications of Progress (ACOP)) každoročne predkladáme organizácii RSPO, aby sme zdokumentovali nami dosiahnutý pokrok.

Podľa **prvého piliera** našej stratégie získavania surovín zisťujeme ekologické a sociálne riziká v našich dodávateľských reťazcoch.

Trvalo udržateľnejší palmo(jadro)vý olej ako štandard s organizáciou RSPO

Naša kriticky dôležitá surovina, palmo(jadro)vý olej, je certifikovaná v súlade s **druhým pilierom** našej stratégie získavania surovín.

Spoločnosť Lidl ako dlhoročný člen Okrúhleho stola pre trvalo udržateľnú produkciu palmového oleja (RSPO) presadzuje trvalo udržateľnejšie metódy produkcie palmo(jadro)vého oleja a zaväzuje sa obmedziť negatívne sociálne aj environmentálne dopady získavania surovín.

Minimálny štandard s certifikáciou RSPO

Organizácia Okrúhly stôl pre trvalo udržateľnú produkciu palmového oleja (RSPO) poskytuje v súčasnosti najdôležitejšiu certifikáciu pre palmo(jadro)vý olej. Celosvetová iniciatíva, ktorá sa zrodila v roku 2004, si kladie za cieľ zaviesť trvalo udržateľnejší spôsob získavania palmo(jadro)vého oleja ako priemyselný štandard na celom svete. Kritériá na získanie certifikátu majú ekologický aj sociálny charakter. Okrem iných medzi ne patrí úsilie zabrániť výrubu lesov na účely produkcie palmo(jadro)vého oleja, zabezpečenie väčších práv a istôt pre poľnohospodárov a pracovníkov v oblastiach produkcie a poskytnúť aj malým farmám možnosť zapojiť sa do reťazca. Zároveň je cieľom vylúčiť z produkcie palmo(jadro)vého oleja cenné a vzácne oblasti, ako napr. dažďové pralesy. Vďaka tomu palmo(jadro)vý olej s certifikáciou RSPO dosahuje až o 35 percent nižšiu CO₂ uhlíkovú stopu (3,41 kg CO₂/kg RBD palmo(jadro)vého oleja) v porovnaní s konvenčne získavaným palmo(jadro)vým olejom (5,34 kg CO₂/kg RBD palmového oleja).

Tieto požiadavky iniciatívy RSPO majú znížiť riziko odlesňovania pri produkcii palmo(jadro)vého oleja. Organizácia RSPO navyše ponúka skupinové certifikácie, ktoré malým podnikom a farmárom poskytujú príležitosť konkurovať aj väčším výrobcam. Štandard RSPO sa zaoberá aj detskou a nútenou prácou: Ukladá plantážam povinnosť dodržiavať platné zákony, zamedziť detskej a nútenej práci, zapojiť do reťazca aj malých farmárov a plniť ďalšie sociálne podmienky. Certifikácia RSPO zároveň vyžaduje, aby sa miestne komunity mohli slobodne organizovať a aby boli uzatvorené zákonné zmluvy s jasne potvrdeným súhlasom s využívaním danej pôdy.

Požiadavka spoločnosti Lidl: štandard organizácie RSPO sa musí ďalej rozvíjať

RSPO je v súčasnosti jednou z mála iniciatív, ktorá zavádza rozsiahle opatrenia na trvalo udržateľnejšiu produkciu palmo(jadro)vého oleja. Mimovládne organizácie kritizujú nedostatok transparentnosti a niekoľko organizácií považuje certifikáciu za nedostatočnú. Spoločnosť Lidl vníma kritériá organizácie RSPO ako krok správnym smerom. Jasné však je aj to, že predstavujú iba minimálny štandard, ktorý je potrebné sprísniť a ďalej rozširovať. K tomu sme sa zaviazali ako riadny člen tejto iniciatívy. Okrem toho aktívne vyhľadávame diskusie

a nadväzovanie kontaktov s inými spoločnosťami, mimovládnyimi organizáciami a európskymi iniciatívami s cieľom spoločne celý proces ešte viac zdokonaľiť.

Snažíme sa pritom najmä posilniť už existujúce mechanizmy predkladania sťažností v rámci certifikácie RSPO. Patrí medzi ne jednak zlepšenie samotného RSPO mechanizmu predkladania sťažností, ako aj vytváranie účinných mechanizmov podávania sťažností na úrovni jednotlivých plantáží.

Spoločnosť Lidl Slovenská republika vyslovene víta skutočnosť, že okrem Okrúhleho stola pre trvalo udržateľnú produkciu palmového oleja (RSPO) sa zaviazali aj ďalšie organizácie stanovujúce normy, ako napríklad Rainforest Alliance, International Sustainability and Carbon Certification Plus (ISCC Plus) a FONAP (Fórum trvalo udržateľnej produkcie palmového oleja) k trvalo udržateľnejšej produkcii palmo(jadro)vého oleja a využívaniu dodávok tejto suroviny získanej z certifikovaného spôsobu pestovania.

Obchodné modely získavania certifikovaného palmo(jadro)vého oleja

Pri nákupe certifikovaných surovín, ako je palmo(jadro)vý olej, sa v rámci dodávateľských reťazcov uplatňujú až štyri obchodné modely. Tie kladú rôzne požiadavky na spätnú vysledovateľnosť danej suroviny, na pestovateľské prevádzky, ako aj na fyzické množstvo certifikovanej suroviny, ktoré je skutočne obsiahnuté vo finálnom produkte.

Certifikovaná surovina nie je vo finálnom produkte obsiahnutá vôbec alebo iba čiastočne:

Book & Claim: Žiadna spätná vysledovateľnosť

Mass Balance: Žiadna spätná vysledovateľnosť, ale je čiastočne obsiahnutá vo finálnom produkte

Certifikovaná surovina je fyzicky obsiahnutá vo finálnom produkte:

Segregated: Spätná vysledovateľnosť až k certifikovaným producentom. Na pôvodnom mieste výroby sa môžu zmiešavať certifikované palmové oleje z rôznych lisovní.

Identity Preserved: Spätná vysledovateľnosť až k jednotlivým certifikovaným producentom. Oleje z jednotlivých pôvodných lisovní sú od seba prísne oddelené.

Prostredníctvom nákupného oddelenia môžeme výrazne podporiť spravodlivejšiu a ekologickjšiu produkciu palmo(jadro)vého oleja, napríklad rozšírením nášho sortimentu o produkty s certifikáciou trvalo udržateľnej produkcie. V prípade palmo(jadro)vého oleja sem spadá pečať organizácie RSPO (Roundtable on Sustainable Palm Oil). Práve preto spoločnosť Lidl Slovenská republika už mnoho rokov spolupracuje s dodávateľmi produktov našich privátnych značiek na zvýšení trvalej udržateľnosti produkcie palmo(jadro)vého oleja. Pretože práve pri našich privátnych značkách dokážeme prostredníctvom priamych vzťahov s našimi dodávateľmi bezprostredne ovplyvniť a dosahovať výrazné zlepšenia.

V potravinárskom sortimente svojich privátnych značiek už od roku 2023 používa spoločnosť Lidl Slovenská republika výlučne palmo(jadro)vý olej, ktorého väčšina sa nakupuje podľa obchodného modelu segregovaného pôvodu (SG), minimálne však podľa obchodného modelu Mass Balance (MB). V sortimente potravinám podobných produktov už od roku 2020 využívame palmo(jadro)vý olej podľa modelu MB, od konca roka 2022 sme aj v tejto oblasti prešli na model SG.

Od roku 2023 tak už bude možné nakupovať pre náš potravinový sortiment, ako aj sortiment potravinám podobných produktov už iba palmo(jadro)vý olej obchodovaný prostredníctvom modelu SG. Výnimkou pritom budú deriváty a frakcie palmo(jadro)vého oleja, ktoré sa aj naďalej budú nakupovať prostredníctvom modelu MB. Analogicky pristupujeme k zmene do konca roka 2023 aj v našom nepotravinovom sortimente. Vďaka tomu sa približujeme k nášmu cieľu používať vo finálnych produktoch certifikovaný palmo(jadro)vý olej nielen čiastočne (model MB), ale úplne fyzicky (model SG).

Podľa **tretieho piliera** našej stratégie získavania surovín podporujeme trvalo udržateľnejšie alternatívy v našom sortimente a znižujeme nákup kriticky dôležitých surovín.

Náš cieľ: Od konca roka 2023 získavame palmo(jadro)vý olej trvalo udržateľnejším spôsobom.

- Do konca roka 2022 bude palmo(jadro)vý olej v potravinovom tovare a sortimente potravinám podobných produktov certifikovaný minimálne podľa štandardu RSPO úrovne „Segregated“.
- Do konca roka 2022 budú frakcie a deriváty palmo(jadro)vého oleja v potravinovom tovare a sortimente potravinám podobných produktov certifikované minimálne podľa štandardu RSPO úrovne „Mass Balance“.
- Do konca roka 2020 bude palmo(jadro)vý olej v nepotravinovom tovare certifikovaný minimálne podľa štandardu RSPO úrovne „Segregated“.
- Do konca roka 2020 budú frakcie a deriváty palmo(jadro)vého oleja v nepotravinovom tovare certifikované minimálne podľa štandardu RSPO úrovne „Mass Balance“.

Podpora alternatív v sortimente

Zodpovedné používanie palmo(jadro)vého oleja v privátnych značkách Lidl

Palmo(jadro)vý olej tvorí zložku mnohých olejov, tukov, pečiva, ale aj kozmetiky, pracích a čistiacich prostriedkov. V sortimente spoločnosti Lidl sa asi 80 percent palmo(jadro)vého oleja využíva v potravinových výrobkoch a asi 20 percent v nepotravinových tovaroch.

Používanie palmo(jadro)vého oleja je potrebné vnímať z rôznych hľadísk: V porovnaní s inými rastlinnými olejmi ponúka palma olejná najvyšší výnos na využívanú plochu. Prostredníctvom trvalo udržateľnejšieho spôsobu produkcie je možné znížiť vplyv na životné prostredie, čo umožní využívanie tohto oleja. Z výživového hľadiska však môže mať zmysel používanie alternatívnych, zdravých rastlinných olejov, avšak za predpokladu, že technologické spracovanie finálneho produktu je podobné alebo rovnaké.

Podpora indonézskych pestovateľov palmového oleja prostredníctvom FONAP

V rámci **štvrtého piliera** našej stratégie získavania surovín sa zapájame do iniciatív tohto odvetvia a medzinárodných projektov.

Od roku 2021 je spoločnosť Lidl členom Fóra trvalo udržateľnej produkcie palmového oleja:(FONAP), združenia podnikov z produktového reťazca, mimovládnych organizácií a združení, ktorých cieľom je okrem iného zabezpečiť väčšiu transparentnosť, spätnú vysledovateľnosť, lepšie certifikačné systémy a zastavenie odlesňovania v dodávateľských reťazcoch palmového oleja. Pre členov organizácie FONAP je však mimoriadne dôležitá aj ochrana ľudských práv a mnohé ďalšie sociálne aspekty. V rámci členstva v organizácii FONAP sa preto spoločnosť Lidl podieľa spolu s Indonézskym fórom produkcie palmového oleja pre malých farmárov (FORTASBI) na projekte podpory drobných farmárov v Indonézii na Sumatre v provincii Jambi. V projekte sa zohľadňujú sociálne, ako aj ekologické aspekty.

Cielená podpora priamo na mieste s FONAP

Projekt organizácie FONAP podporuje okrem iného sociálne lesné hospodárstvo. Toto sa dosahuje napr. vytvorením alternatívnych zdrojov príjmov pre drobných pestovateľov zavedením doplnkového pestovania lokálnych úžitkových rastlín. Pestovanie týchto druhov rastlín vykonávajú lokálne pôsobiace skupiny žien, ktoré vďaka tomu získajú možnosť vlastného finančného príjmu.

Projekt zároveň podporuje aj ekologickejší spôsob pestovania. S cieľom zvýšiť kvalitu vody miestnej rieky Pengabuan sa pozdĺž jej brehov vytvoria pásy nárazníkovej zelene. Konceptcia regeneratívneho poľnohospodárstva má za úlohu podporovať zdravie pôdy pri pestovaní palmy olejnej: Na ukázkových plochách sa drobní farmári zapojení do projektu učia vyrábať organické hnojivo a vlastný humus z kravského hnoja a balíkov prázdnych plodov palmy olejnej.

Oblasť na ostrove Sumatra, kde prebieha projekt, hraničí s národným parkom Bukit Tiga Puluh považovaným za jedno z posledných útočísk pre ohrozené druhy, akými sú orangutan sumatriansky, tiger sumatriansky a slon sumatriansky. Práce vykonávané priamo na mieste majú okrem iného zabezpečiť zachovanie nárazníkovej zóny pred parkom a obmedziť rušivé vplyvy spôsobené neudržateľným spôsobom pestovania palmy olejnej.

Ako člen organizácie FONAP tak preberáme zodpovednosť v našich globálnych dodávateľských reťazcoch a spoločne konáme ako priekopníci v oblasti zlepšovania sociálnych, hospodárskych aj ekologických podmienok v pestovateľských krajinách.

Zapojením sa do projektu organizácie FONAP môžeme viditeľným spôsobom prispieť k podpore drobných poľnohospodárov a poľnohospodárrok priamo na mieste.

Slovník pojmů

Slovník pojmov

Book & Claim Book & Claim je systém obchodovania s certifikátmi za trvalo udržateľne získavaný palmo(jadro)vý olej. Výrobcovia predávajú certifikáty za palmo(jadro)vý olej vyrobený trvalo udržateľným spôsobom. Tento palmo(jadro)vý olej sa potom zmieša na ďalšie spracovanie s konvenčne získaným olejom. Ak spoločnosti na konci hodnotového reťazca používajú konvenčne vyrábaný palmo(jadro)vý olej, môžu nakupovať certifikáty, ktoré zodpovedajú množstvu necertifikovaného palmo(jadro)vého oleja, ktorý používajú. Tým by sa malo zabezpečiť, že sa vyrobí také množstvo certifikovaného palmo(jadro)vého oleja, ktoré zodpovedá množstvu konvenčného palmo(jadro)vého oleja používaného vo finálnom produkte. Finálny produkt pritom nemusí obsahovať žiadny certifikovaný palmo(jadro)vý olej.¹²

CO₂ Prírodná zložka vzduchu a jeden z najdôležitejších skleníkových plynov s rozhodujúcou funkciou pre našu klímu: CO₂ absorbuje časť tepla uvoľneného do vesmíru a vyžaruje ho potom späť k povrchu Zeme. Vďaka tomuto prírodnému skleníkovému efektu vzniká mierna klíma, ako ju poznáme. CO₂ sa uvoľňuje pri spaľovaní fosílnych palív a zdrojov energie napr. na výrobu el. prúdu, logistiku a pod.¹³

Identity Preserved V rámci procesu Identity Preserved prebieha fyzické oddelenie certifikovaného a konvenčne získaného palmo(jadro)vého oleja. Rozdiel oproti procesu Segregation spočíva v tom, že certifikovaný palmo(jadro)vý olej pochádza presne z jednej (veľkej) plantáže. To znamená, že certifikovaný tovar sa nikdy nemieša s palmo(jadro)vým olejom z iných plantáží. V počiatočnej fáze sa tak prísne oddelí olej podľa toho, z ktorej lisovne pochádza.¹⁴

Obchodný model Kategorizácia certifikovaných surovín, ako je palmo(jadro)vý olej. Tento obchodný model kladie rôzne požiadavky na spätnú vysledovateľnosť danej suroviny až po konkrétne plantáže, ako aj na fyzické množstvo certifikovanej suroviny, ktoré je skutočne obsiahnuté vo finálnom produkte. Rozlišuje sa pritom medzi „Book & Claim“, „Mass Balance“, „Segregated“ a „Identity Preserved“.¹⁵

Mass Balance Pri hromadnom bilancovaní sa certifikovaný palmo(jadro)vý olej zmiešava s konvenčne získaným palmo(jadro)vým olejom, napr. už na poli, v lisovniach oleja, rafinériách alebo prepravných lodiach, a takto sa potom ponúka na trhu. V každej fáze hodnotového reťazca sa pritom môže ďalej predať iba toľko certifikovaného palmo(jadro)vého oleja, koľko bolo zakúpené na začiatku. Toto zohráva rozhodujúcu úlohu, pretože sa certifikovaný palmo(jadro)vý olej zmiešava s konvenčným palmo(jadro)vým olejom. Až po výrobu finálneho produktu sa pritom musí zabezpečiť, aby sa nakúpené množstvo certifikovaného palmo(jadro)vého oleja predalo iba raz a aby množstvo certifikovaného palmo(jadro)vého oleja zostalo konštantné v rámci celého hodnotového reťazca.¹⁶

Metán Skleníkový plyn s 20 až 30-krát škodlivejšími účinkami na klímu ako pri rovnakom množstve oxidu uhličitého (CO₂). V porovnaní s CO₂ je metánu v ovzduší oveľa menej. Hlavnými zdrojmi plynu sú skládky komunálneho odpadu, ryžové polia a žalúdky dobytka. Metánový plyn je tiež viazaný v permafrostových pôdach na Sibíri a vo Švédsku, ako aj na morskom dne. V dôsledku globálneho otepľovania sa môže uvoľňovať veľké množstvo plynu a výrazne urýchliť skleníkový efekt.¹⁷

Potravinám podobné produkty (Near Food) Kozmetika, čistiace a pracie prostriedky, krmivo pre domáce zvieratá, papier, fólie, hygienické výrobky, tabak, potreby pre domácnosť (batérie, uhlie, sviečky, zapaľovače, mazivá, tašky)

¹² Fórum trvalo udržateľnej produkcie palmového oleja: Obchodné modely

¹³ Encyclopædia Britannica: Carbon Dioxide, 2021.

¹⁴ Fórum trvalo udržateľnej produkcie palmového oleja: Obchodné modely

¹⁵ Fórum trvalo udržateľnej produkcie palmového oleja: Obchodné modely

¹⁶ Fórum trvalo udržateľnej produkcie palmového oleja: Obchodné modely

¹⁷ Stanford University: Methane and climate change, 2021.

Nepotravinový tovar	Textil a hardvér
Ekosystém	Štruktúra prepojenia a vzťahov živých bytostí (mikroorganizmov, rastlín, húb, zvierat, ľudí) navzájom medzi sebou (biocenóza) a s ich životným priestorom (biotopom) určitej veľkostnej jednotky (napr. jazero, les, koralový útes). ¹⁸
Palmový olej	Palmový olej sa vyrába zo žltkastej až oranžovej dužiny plodov palmy olejnej. Surový palmový olej sa získava vylisovaním plodov a následne sa spracúva v rafinériách na ďalšie využitie. Palmový olej sa používa aj v margarínoch, polotovarových výrobkoch, pečive alebo sladkostiach. Palmový olej sa navyše používa aj na výrobu sviečok, kozmetiky či pracích prostriedkov. ¹⁹
Palmojadrový olej:	Bieložltý palmojadrový olej sa získava z jadier olejnatých plodov palmy olejnej, ktoré sú bohaté na tuky. Jadrá sa získavajú z vylisovaných palmových plodov a musia sa následne vysušiť. V olejovom mlecem lise sa potom jadrá pri pôsobení tepla pomelú a vylisujú, vďaka čomu sa z nich získa olej. Palmojadrový olej sa využíva predovšetkým v chemických, kozmetických a čistiacich prostriedkoch. ²⁰
Deriváty palmo(jadro)vého oleja	Produkty vyrobené komplexnými chemickými procesmi pri ďalšom spracovaní po frakcionácii. Používajú sa predovšetkým v kozmetike, pracích a čistiacich prostriedkoch ako povrchovo aktívne látky či emulgátory. ²¹

¹⁸ National Geographic: Ecosystem, 2022.

¹⁹ Fórum trvalo udržateľnej produkcie palmového oleja: What is palm oil?

²⁰ Fórum trvalo udržateľnej produkcie palmového oleja: What is palm oil?

²¹ Fórum trvalo udržateľnej produkcie palmového oleja: What is palm oil?

Frakcie palmo(jadro)vého oleja	Časti rafinovaného palmo(jadro)vého oleja, ktoré sa od seba oddelia schladením, kryštalizáciou a filtráciou. Pevné frakcie sa označujú ako stearíny, kvapalné frakcie sa nazývajú oleíny. Používajú sa v potravinárskom a kozmetickom priemysle a pri výrobe čistiacich prostriedkov. ²²
Červený zoznam ohrozených druhov IUCN	Zoznam sa vo všeobecnosti považuje za najkomplexnejší, objektívny globálny zdroj na hodnotenie stavu ochrany rastlinných a živočíšnych druhov. ²³
Segregated	Segregácia označuje fyzické oddelenie dodávateľského reťazca certifikovaného a konvenčne získavaného palmo(jadro)vého oleja. Kupujúci certifikovaného palmo(jadro)vého oleja si môže byť istý, že dodaný produkt z palmo(jadro)vého oleja pochádza z trvalo udržateľnejšieho spôsobu pestovania a v celom hodnotovom reťazci sa nezmiešava s konvenčne získavaným palmo(jadro)vým olejom. Na pôvodnom mieste výroby sa môžu zmiešavať certifikované palmové oleje z rôznych lisovní. ²⁴
Skleníkové plyny	Plynné zložky atmosféry vrátane oxidu uhličitého (CO ₂), metánu (CH ₄), oxidu dusného (N ₂ O) alebo fluórovaných uhľovodíkov. Určité množstvo týchto plynov v atmosfére vytvára prirodzený skleníkový efekt – a tým aj priaznivé podmienky pre život na Zemi. Na druhej strane ich príliš vysoká koncentrácia – spôsobená emisiami skleníkových plynov spôsobených človekom – Zem nadmerne zohrieva. ²⁵

²² Fórum trvalo udržateľnej produkcie palmového oleja: What is palm oil?

²³ IUCN: Palm oil and biodiversity, 2018.

²⁴ Fórum trvalo udržateľnej produkcie palmového oleja: Obchodné modely

²⁵ Encyclopedia Britannica: Greenhouse Gas, 2022.

Zdroje a odkazy

Zdroje a odkazy

Amnesty international:

The great palm oil scandal, 2016

<https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2021/05/ASA2152432016ENGLISH.pdf>

(Stav: 04.05.2023)

Earthworm:

Insights into recruitment costs and practices [...], 2019.

<https://www.earthworm.org/uploads/files/recruitment-practices-malaysia-2019.pdf>

(Stav: 04.05.2023)

Encyclopedia Britannica:

Carbon Dioxide, 2022.

<https://www.britannica.com/science/carbon-dioxide>

(Stav: 11.11.2021)

Encyclopedia Britannica:

Greenhouse Gas, 2022.

<https://www.britannica.com/science/greenhouse-gas>

(Stav: 11.11.2021)

Fairtrade:

Faires Palmöl, bez uvedenia roka

<https://www.fairtrade.de/index.php/mID/1.3.2/lan/de>

(Stav: 04.05.2023)

Fórum trvalo udržateľnej produkcie palmového oleja:

Obchodné modely, bez uvedenia roku

[Možnosti obchodovania s palmovým olejom \(forumpalmoel.org\)](https://www.forumpalmoel.org)

(Stav: 04.05.2023)

Fórum trvalo udržateľnej produkcie palmového oleja:

What is palm oil, bez uvedenia roku

<https://www.forumpalmoel.org/what-is-palm-oil>

(Stav: 04.05.2023)

Greenpeace:

Palm oil, bez uvedenia roku

<https://www.greenpeace.org.uk/challenges/palm-oil/>

(Stav: 04.05.2023)

IISD (International Institute for Sustainable Development):

Global Market Report: Palm Oil, 2019

[Global Market Report: Palm Oil \(iisd.org\)](https://www.iisd.org)

(Stav: 15.11.2021)

IUCN, Palm oil and biodiversity:

Palm oil and biodiversity, 2018

<https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/2018-027-En.pdf>

(Stav: 11.11.2021)

National Geographic:

Ecosystem, 2022

<https://education.nationalgeographic.org/resource/ecosystem>

(Stav: 15.11.2021)

Stanford University:

Methane and climate change, 2021

<https://earth.stanford.edu/news/methane-and-climate-change>

(Stav: 15.11.2021)

USDA (United States Department of Agriculture):

Palm Oil Explorer, 2021

<https://ipad.fas.usda.gov/cropexplorer/cropview/commodityView.aspx?cropid=4243000>

(Stav: 15.11.2021)

World Economic Forum:

Forests, Food Systems and Livelihoods, 2021

[WEF_Forests_Food_Systems_and_Livelihoods_2021.pdf \(weforum.org\)](#)

(Stav: 04.05.2023)

WWF:

8 things to know about palm oil, bez uvedenia roka

<https://www.wwf.org.uk/updates/8-things-know-about-palm-oil>

(Stav: 15.11.2021)

WWF:

Auf der Ölspur, 2016

<https://www.wwf.de/fileadmin/fm-wwf/Publikationen-PDF/Landwirtschaft/WWF-Studie-Auf-der-%C3%96lspur.pdf>

(Stav: 15.11.2021)

Odkazy na fotografie

Titulný obrázok

voddol, stock.adobe.com

Strana 8

t4nkyong, stock.adobe.com

Strana 12

whitcomberd, stock.adobe.com

Strana 17

MERCURY studio, stock.adobe.com

Kontakt

Lidl Slovenská republika, s.r.o.
Ružinovská 1/E
821 02 Bratislava

csr@lidl.sk

Ďalšie odkazy na CSR

www.lidl.sk
www.spolocenskazodpovednost.sk

Oznámenie o autorských právach

Obsah tohto dokumentu (vrátane textu, grafiky, fotografií, log atď.) a samotný dokument sú chránené autorským právom. Tento dokument a/alebo jeho obsah nie je možné ďalej distribuovať, upravovať, zverejňovať, prekladať alebo reprodukovať bez písomného súhlasu spoločnosti Lidl.

Poznámka k pohlaviu

Pre osobné označenie a osobné podstatné mená je v tejto publikácii z dôvodu lepšej čitateľnosti použitý tvar mužského rodu. Zodpovedajúce termíny všeobecne platia pre všetky pohlavia z hľadiska rovnakého zaobchádzania. Skrátaná forma jazyka je použitá iba z redakčných dôvodov a neobsahuje žiadne hodnotenie.

© Lidl Slovenská republika, s.r.o.